Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32974

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i (YTBMÖ), ?eyda Gül taraf?ndan 2019 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, ö?rencilerin biyoloji derslerine yönelik motivasyon düzeylerini, özellikle ö?renilen konular?n günlük ya?amla ili?kilendirildi?i ba?lamlarda ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, geçerlik ve güvenirlik analizlerini içermekte olup, ya?am temelli ö?renme yakla??m?n?n biyoloji e?itimindeki etkisini de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Biyoloji e?itimi, motivasyon, ölçek geli?tirme, ya?am temelli ö?renme, geçerlik, güvenirlik, biyoloji.

Yazarlar

?eyda Gül.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, lise ö?rencilerinin biyoloji ö?renimine kar?? duyduklar? motivasyonu, ders içeri?inin ya?amla ili?kilendirilme derecesine ba?l? olarak güvenilir ve geçerli bir ?ekilde saptamakt?r. Geleneksel motivasyon ölçme araçlar?n?n aksine, YTBMÖ, ö?rencilerin biyolojiyi sadece akademik bir disiplin olarak de?il, ayn? zamanda günlük ya?am sorunlar?n? anlama ve çözme ba?lam?nda ne kadar de?erli gördüklerini belirlemeyi hedefler.

Bu araç, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n, ya?am temelli ö?renme metotlar?n?n ö?rencilerin içsel ve d??sal motivasyonlar? üzerindeki etkilerini nicel olarak de?erlendirmelerine olanak tan?maktad?r. Böylece, biyoloji ö?retim programlar?n?n etkinli?i art?r?labilir ve ö?rencilerin derse olan ilgisi maksimize edilebilir.

Yap? (Konstrukt)

Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i, ö?renme motivasyonu psikolojik yap?s? üzerine kurulmu?tur. Özellikle, motivasyonun iki ana bile?enine odaklan?r: **?çsel Motivasyon** (merak, ilgi ve konuyu ö?renmekten duyulan keyif) ve **D??sal Motivasyon** (notlar, ödüller veya kariyer hedefleri gibi d??sal faktörler). Ölçe?in ay?rt edici özelli?i, bu motivasyon türlerini do?rudan ya?am temelli ö?renme ba?lam?na oturtmas?d?r.

Yap?sal olarak, ölçe?in maddeleri biyolojik kavramlar?n pratik uygulamalar?, ki?isel sa?l?kla ili?kilendirilmesi ve çevresel sorunlara yönelik fark?ndal?k gibi ya?amla ba?lant?l? senaryolar üzerinden ö?rencilerin e?ilimlerini ölçer. Bu yakla??m, biyoloji derslerinin soyut alg?lanmas?n?n

ARABPSYCHOLOGY.COM

önüne geçmeyi amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda kapsaml? geçerlik analizleri yap?lm??t?r. **Kapsam Geçerli?i**, uzman görü?leri al?narak sa?lanm?? ve ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? yeterince temsil edip etmedi?i incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i ise, öncelikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve ard?ndan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen faktör yap?s?n? do?rulayarak, ölçe?in biyolojiye yönelik ya?am temelli motivasyon yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Güvenirlik

Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu ortaya koymu?tur. ?ç tutarl?l?k katsay?s? olarak yayg?n ?ekilde kullan?lan **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanm??t?r. Bu de?erin kabul edilebilir akademik standartlar?n (genellikle 0.70 ve üzeri) üzerinde oldu?u rapor edilmi?tir.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçekteki maddelerin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in farkl? uygulamalarda istikrarl? sonuçlar verebilece?ini göstermektedir. Ayr?ca, ölçe?in alt boyutlar?n?n da ayr? ayr? güvenirlik katsay?lar? incelenmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla gerçekle?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in çok boyutlu bir yap?da oldu?unu i?aret etmi?tir. ?lk olarak uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçek maddelerinin gruplanma biçimini ortaya ç?karm?? ve motivasyonun farkl? alt boyutlar?n? temsil eden faktörlerin belirlenmesini sa?lam??t?r.

Daha sonra, bu faktör yap?s?n?n farkl? bir örneklem grubu üzerinde test edilmesi amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in faktör modelinin iyi uyum indekslerine sahip oldu?unu ve kuramsal yap?y? destekledi?ini göstermi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Psikometrik Geli?tirme Ölçe?i

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Özgün çal??mada kullan?lan derecelendirme sistemi

ARABPSYCHOLOGY.COM

makalede belirtilmektedir, genellikle 5'li veya 7'li Likert kullan?l?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Lise Ö?rencileri

Ya? Grubu: Genellikle 14-18 ya? aral???

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli liselerde ö?renim gören ve biyoloji dersi alan ö?renciler.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup halinde uygulanabilen, öz bildirim (self-report) envanteri.

Anahtar Kelimeler

Öz bildirim, Likert, faktör analizi, biyoloji motivasyonu, e?itim psikolojisi, ?eyda Gül.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: seydagul@atauni.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?eyda Gül (Atatürk Üniversitesi E?itim Fakültesi, Erzurum, Türkiye).

?zinler ve Ücretler ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler: Ölçek, akademik ve e?itimsel ara?t?rmalarda, orijinal makaleye at?fta bulunulmas? ko?uluyla genellikle ücretsiz olarak kullan?labilir. Ticari kullan?m için yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ücretler: Ölçe?in kendisi akademik kullan?m için ücretsizdir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: yasam-temelli-biyoloji-motivasyon-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Gül, ?. (2019). Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i (YTBMÖ) geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *?nönü Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6* (11), 63-77. http://dx.doi.org/10.29129/inujgse.546922

ARABPSYCHOLOGY.COM

Makalenin Dergipark ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Ya?am Temelli Biyoloji Motivasyon Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

Ölçek maddeleri bu akademik giri?te mevcut kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam? için lütfen orijinal yay?n olan Gül (2019) makalesine ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM